

İstanbul'da Bulunan Göçmenlerin Örgütsel Dışlanmışlıkları Üzerine Bir Araştırma: Esenyurt İlçesi Örneği

A Research on Organisational Ostracism of Immigrants in Istanbul: The Case of Esenyurt District

Ufuk BEKTAŞ^a

^a Yalova Üniversitesi, Armutlu Meslek Yüksek Okulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Yalova, Türkiye. ufuk.bektas@yalova.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
Anahtar Kelimeler: Göçmenlik Dışlanma Organizasyon Nitel Araştırma	Amaç - Bu araştırma, İstanbul'da ikamet eden farklı etnik kökenlerden gelen göçmenlerin karşılaştıkları örgütsel dışlanma deneyimlerini incelemekte ve özellikle bu deneyimlerin zaman içinde nasıl gelişip değiştiğine ve duygusal boyutlarına odaklanmaktadır. Bu çalışma, zorlu bir süreçten geçen göçmenlerin sesini duyurmayı ve yaşadıkları deneyimlerin evrenselliğini ve yaygınlığını vurgulamayı amaçlamaktadır. Ayrıca, farklı göçmen gruplarının yaşadığı olumsuz ve olumlu duyguları tespit ederek, bu deneyimlerin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmakta ve yerel halkın göçmenlere yönelik algılarını değerlendirmektedir. Bu çalışmanın, örgütsel dışlanma ve göçmenlerin duygusal deneyimleri üzerine mevcut alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Gönderilme Tarihi 3 Temmuz 2024 Revizyon Tarihi 16 Haziran 2025 Kabul Tarihi 20 Haziran 2025	Yöntem - Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. İstanbul ili Esenyurt ilçesinde 14 göçmen ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış ve katılımcıların göç deneyimleri, toplum tarafından nasıl algılandıkları, Türkiye'de olma duyguları ve gelecek planları içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.
Makale Kategorisi: Araştırma Makalesi	Bulgular - Araştırmanın bulguları, göçmenler için göç etmenin temel sebeplerinin savaş, ekonomik zorluklar, özgürlük ve inanç olduğunu göstermiştir. Göçmenler, yeni bir kültüre ve topluma uyum sağlamada zorluklarla karşılaşmış ve iş ortamında, sosyal ortamda ve yasal ortamda dışlanma ve ayrımcılık yaşadıkları belirlenmiştir. Buna karşın, bazı katılımcılar Türkiye'de misafirperverlik ve güven duygusu da hissetmiştir. Gelecek planları açısından, bazı katılımcılar ülkelerine geri dönmeyi arzularken, bazıları Türkiye'de aileleri ve yeni hayatları nedeniyle kalmayı tercih etmektedir.
	Tartışma - Bu araştırma, göçmenlerin yaşadığı zorluklara ve dışlanma deneyimlerine ışık tutmaktadır. Ayrıca, göçmenlerin topluma entegrasyon sürecini destekleyecek politika ve uygulamalara duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.
ARTICLE INFO	ABSTRACT
Keywords: Immigrants Ostracism Organisation Qualitative Research	Purpose - This research examines the experiences of organisational ostracism faced by migrants from different ethnic backgrounds residing in Istanbul, with a particular focus on how these experiences develop and change over time and their emotional dimensions. This research aims to give a voice to immigrants going through a difficult process and to emphasise the universality and prevalence of their experiences. It also contributes to a better understanding of these experiences by identifying the negative and positive emotions experienced by different immigrant groups and evaluates the perceptions of local people towards immigrants. This study is expected to contribute to the existing literature on organisational exclusion and emotional experiences of immigrants.
Received 3 July 2024 Revised 16 June 2025 Accepted 20 June 2025	Design/methodology/approach - Phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used in the study. Semi-structured interviews were conducted with 14 migrants in Esenyurt district of Istanbul province and the participants' immigration experiences, how they were perceived by the society, their feelings of being in Turkey and their future plans were analysed by content analysis method.
Article Classification: Research Article	Findings - The findings of the study showed that the main reasons for immigration for immigrants were war, economic difficulties, freedom and faith. Immigrants faced difficulties in adapting to a new culture and society and experienced ostracism and discrimination in the work environment, social environment and legal environment. However, some participants also felt a sense of hospitality and trust in Turkey. In terms of future plans, some participants aspire to return to their country, while others prefer to stay in Turkey because of their families and their new lives.

Önerilen Atıf/Suggested Citation

*Bu çalışma 26-28 Nisan 2024 tarihinde Ahi Evran 4. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresinde Sözlü Özet Bildiri Olarak Sunulmuştur.

Bektaş, U. (2025). İstanbul'da Bulunan Göçmenlerin Örgütsel Dışlanmışlıkları Üzerine Bir Araştırma: Esenyurt İlçesi Örneği, İşletme Araştırmaları Dergisi, 17 (2), 1618-1629.

Discussion – This research sheds light on the difficulties and experiences of ostracisation experienced by migrants. It also emphasises the need to develop policies and practices to support the integration process of immigrants into society.

1. GİRİŞ

Göçmenlik, günümüzde küresel ölçekte önemli bir sorun olarak öne çıkmakta ve birçok ülkenin siyasi, ekonomik ve sosyal yapısını derinden etkilemektedir. Bu süreç, yalnızca coğrafi sınırların değişmesiyle sınırlı kalmamakta; dil sorunları, toplumsal birliktelik eksikliği, farklı kültür ve yaşam tarzlarına uyum sağlama güçlüğü gibi pek çok problemi de beraberinde getirmektedir (Cheng vd., 2021; Ghio vd., 2023; Obinna, 2023; Pandey vd., 2021). Göçmenlerin yeni bir toplum ve kültüre uyum sürecinde karşılaştıkları bu zorluklar, yalnızca bireysel deneyimlerle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda toplumsal bütünleşme ve sosyal uyumu da olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Çağırkan, 2024). Bu süreci zorlaştıran temel etkenlerden biri ise, göçmenlerin hedef toplumla yaşadığı iletişim problemleri ve yeni bir kimlik inşa etme çabalarıdır (Berg, 2025).

Göçmenlik sürecinde karşılaşılan kimlik sorunları ve iletişim engelleri (Ghio, vd., 2023; Kiramba ve Oloo, 2023; Xiao, 2021), göçmenlerin topluma uyum sağlama ve kendi kimliklerini koruma çabalarını karmaşık hale getirebilir. Ancak, bu zorluklarla başa çıkmakla kalmayıp ayrıca ayrımcılıkla mücadele etmek de göçmenler için büyük bir zorunluluk olarak görülebilir. Ayrımcılık, hedef ülkedeki yerli halk veya diğer göçmen grupları tarafından deneyimlenen ciddi bir soruna dönüşebilir ve göçmenlerin yaşam kalitesini ve topluma uyumunu olumsuz yönde etkileyebilir (Brance vd., 2024; Crawford vd., 2023). Ayrımcılığın önlenmesi ve göçmenlere adil davranılması, toplumsal uyumun sağlanması kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, iletişimdeki zorluklar her ne kadar ayrımcılığı belirgin hale getirir de bu gibi durumlar göçmenlerin dışlanma deneyimlerini etkileyebilir.

Göçmenlik, daha iyi bir yaşam elde etmek amacıyla gönüllü olarak yapılsa da zamanla bir zorunluluk haline gelmiştir (Akın ve Reyhanoğlu, 2022). Bu zorunluluk, toplumda uygun bir ortamın oluşmasını engellemiş ve dışlanma gibi sorunları beraberinde getirmiştir (Kaya Tilbe ve Tilbe, 2023). Dolayısıyla dışlanma, kişilerin sosyal, siyasi, kültürel, ekonomik ve yasal haklara erişimini engelleyen karmaşık bir sosyal olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Lauracio Ticona vd., 2024).

Bu problemlere anlam kazandırmak için çalışmanın teorik temelini, örgütsel dışlanma olgusunu kişinin sosyal ve zihinsel sağlığı üzerindeki etkileri bağlamında ele alan Sosyal Dışlanma Teorisi oluşturmaktadır. Örgütsel dışlanma, kişilerin bir topluluğa yönelik aidiyet duygusu zedelendiğinde ortaya çıkan, kişiler arası ilişkilerdeki görünmeyen engellerle ifade edilen sosyal bir olaydır. Teoriye göre dışlanma kişinin mensubiyet, denetim, anlamlandırma ve kendine saygı gibi temel ihtiyaçlarının tehdit edilmesi durumunda ortaya çıkmakta ve bireyin davranış, ruh ve zihinsel işleyişini derinden etkilemektedir (Williams, 2007). Bu açıdan bakıldığında Floris'e (2024) göre görünmez bir sosyal sınıfın oluştuğu görülmektedir. Her ne kadar Floris göçmenlerden söz etmemiş olsa da onların da bu kategoriye dahil edilebileceği söylenebilir. Bilhassa örgütsel anlamda dışlanan göçmenler hem iş yerinde hem de daha geniş sosyal yapılarda toplum dışına itilme riskiyle karşı karşıya kaldıkları görülmüştür (Nakay ve Keleş Tayşir, 2024; Yücel vd., 2024).

Bu durum özellikle azınlıkta kalan grupların dışlanması, siyasi katılımlarının sınırlandırılması, kültürel kimliklerinin bastırılması, ekonomik fırsatlardan mahrum bırakılması ve yasal haklarının ihlal edilmesine yol açabilmektedir. Bu şekilde dışlanma sosyal eşitsizliği derinleştirebilmekte ve toplum içerisinde hassasiyet ve anlaşmazlıklar yaratabilmektedir (Topgül, 2016). Dışlanma bireylerde sosyal açıdan reddedilmişlik duygusu yaratmakta ve tüm sosyal grupların üzerinde kuvvetli bir etkiye sahip olabilmektedir. Toplumsal yapıların temel dinamiklerini etkileyen bu süreç, göçmenlerin toplumla kurdukları bağları zayıflatarak sosyal bütünleşmeyi tehlikeye atmaktadır. (Williams, 2007). Bu bağların zayıflaması, göçmenlerin toplum tarafından "dış grup" olarak görülmesine yol açmakta ve bu algı çoğu zaman ön yargının ve endişelerin ana kaynağı haline gelmektedir (Shao vd., 2023). Dolayısıyla göçmenlerin zorluk ve dışlanma deneyimleri, sosyal uyumu ve kabulü daha da zorlaştırıyor olarak görülebilir. Bireylerin ve grupların diğer grup üyeleri tarafından kabul edilme ihtiyacı, sosyal bir varlık olmanın temel gerekliliğidir. Toplumun kabul etmediği gruplar, ihtiyaçlarının diğer grup üyeleri tarafından görmezden gelinmesi ve kendi varlıklarına değer verilmemesi sonucunda sosyal reddedilme hissine kapılmaktadırlar (Williams, 2007). Kişi düzeyinde yaşanan bu dışlanma, zaman içerisinde kişinin ruh bütünlüğünü zedeleyerek toplumla olan ilişkilerini güçsüzleştirebilir.

Sosyal dışlanmanın sosyal yapıların temel dengeleri üzerinde önemli etkileri olduğu bilinmekte olup, göçmenlerin ihtiyaçları karşılanmadığında veya bir yere ait hissetmediklerinde dışlanma riskiyle karşı karşıya kaldıkları bilinmektedir (Ferris vd., 2017). Bu durum hem göçmenler hem de toplum için olumsuz sonuçlar doğurabilir (Choi, 2021; Ferris, vd., 2017; Jiang, vd., 2023). Dışlanmanın birey üzerindeki etkileri de oldukça yıkıcıdır. Dışlanan kişiler, şiddet ve saldırganlık gibi olumsuz davranışlara yönelme riski taşır ve öz denetim ve kontrol duygusunu kaybedebilirler (Daura Sa'ıd Garba, 2023). Bu durum, sadece bireyin kendisine değil, çevresindeki insanlara da zarar vermesine sebep olabilir. Alanyazın incelendiğinde, örgütsel dışlanma üzerine yapılan çalışmaların genellikle dil ve ekonomik problemlere odaklandığı ve bu araştırmaların çoğunlukla Suriyeli (Çataklı ve Taşdoğan, 2024; Çoksın vd., 2023; Çoltu ve Öztürk, 2018; Korkmaz Yaylagül ve Aslan, 2020; Özdemir, 2018), Afgan (Baytar, 2022; Güler, 2020) ve Iraklı (Topgöl, 2016) göçmenler üzerine yapıldığı ayrıca Kaya Tilbe ve Tilbe (2023) Fransa'daki göçmenlerinde yerli halk tarafından dışlandıkları çalışmalara rastlanmıştır. Söz konusu bu tür çalışmalar, göçmenlerin maruz kaldığı dışlanma türlerinin derinlemesine anlaşılması için teorik bir çerçeveye duyulan ihtiyacı da ortaya koymuştur

Bu doğrultuda, İstanbul'daki göçmenlerin deneyimlerini ve ihtiyaçlarını inceleyerek, topluma uyum süreçlerini kolaylaştırmak için kapsayıcı bir temel inşa edilmesi düşünülmüştür. Araştırma, Sosyal Dışlanma Teorisi doğrultusunda, İstanbul'daki göçmenlerin örgütsel dışlanma deneyimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Teorik çerçevenin amacı, göçmenlerin sosyal bağları zayıfladığında ve dış grup olarak algılandıklarında sosyal uyumun nasıl zayıfladığını açıklamaktır. Bu teori ışığında araştırma, göçmenlerin kültürel, ekonomik ve sosyal engellerle nasıl karşılaştıklarını ve entegrasyon sürecini nasıl deneyimlediklerini anlamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın kültürel sorunlar, göçmenlik sebepleri, özgürlükler ve ırkçılık gibi değişik duygu durumları açısından yeni bir bakış açısı sunacağı ve davranışların nasıl etkileneceğini anlamamıza katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, araştırmanın odak noktasını belirlemek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Katılımcıların göçmenlik deneyimlerine yönelik görüşleri nasıldır?
- Katılımcıların toplumun kendilerine bakışına yönelik görüşleri nasıldır?
- Katılımcıların Türkiye'de göçmen olmaya yönelik görüşleri nasıldır?
- Katılımcıların gelecek planlamalarına yönelik görüşleri nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada insanların hayatlarını ve yaşadıkları dünyayı nasıl anlamdıklarını bulmak ve bu anlamı açığa çıkarıp yorumlamak için nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır (Merriam 2023). Bu desende kişilerin deneyimlediği olaylar kişinin hayal dünyasına bağlı olarak oluşturulur. Kişinin hayal dünyasında şekillenen öznel verilerin insanın dünya görüşünü yansıtacağı öngörülmüştür (Bogdan ve Bıklen, 2022; Çam, 2023; Kurt, 2013). Çünkü nitel araştırmada bilginin derin ve özgün olması keşfedici bir özelliği yansıtır (Baltacı, 2019). Böylece, ilk defa karşılaşılmış deneyimlerden yola çıkılarak fenomene (Görgüt ve Köylü: 2023) ve olayın gerçek doğasına ulaşılmış olacaktır (Patton, 2014).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, İstanbul ili Esenyurt ilçesinde yaşayan göçmenlerden seçilmiştir. Creswell'e (2017) göre fenomenolojik araştırmalarda gruplar en az üç ila altı ya da beş ila yirmi kişi arasında oluşturulmalıdır. Bu şekilde, araştırmacının katılımcıların deneyimlerini derinlemesine keşfetmesi için yeterli verinin toplanması sağlanırken aynı zamanda veri doygunluğuna ulaşmak da kolaylaşmaktadır. Bu bağlamda veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak kartopu örneklemeyle on dört kişi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında değişkenlik yaratması açısından kadın ve erkek gruplar çalışma grubuna dâhil edilmiştir. İlk katılımcılar, araştırmacının kişisel ağından ve ilgili kurumlardan belirlenmiş ve bu katılımcılardan, araştırma konusuna ilişkin deneyimleri olan ve görüşmeye katılmaya istekli başka kişileri önermeleri istenmiştir. Kişiden kişiye ve kişiden olgulara ulaşarak farklı fenomenleri açıklamak için kartopu örnekleme kullanılmıştır (Baltacı, 2018). Bu şekilde oluşturulan örnekleme kartopu örnekleme

olarak adlandırılmıştır. Böylece araştırmacı, araştırma konusuna ilişkin farklı bakış açılarını temsil eden bir katılımcı grubu oluşturmayı başarmış ve katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı Özellikleri

Katılımcı No	Cinsiyet	Ülke	Yaş
Katılımcı 1	Kadın	Makedonya	50
Katılımcı 2	Erkek	İran	48
Katılımcı 3	Kadın	Suriye	40
Katılımcı 4	Erkek	Suriye	36
Katılımcı 5	Kadın	Suriye	40
Katılımcı 6	Kadın	Özbekistan	46
Katılımcı 7	Kadın	Rusya	44
Katılımcı 8	Kadın	Afganistan	25
Katılımcı 9	Erkek	Suriye	50
Katılımcı 10	Kadın	Suriye	48
Katılımcı 11	Erkek	Suriye	50
Katılımcı 12	Kadın	Suriye	43
Katılımcı 13	Erkek	Cezayir	38
Katılımcı14	Erkek	Türkmenistan	32

Bu çalışmada, Makedonya, İran, Özbekistan, Rusya, Afganistan Cezayir, Türkmenistan ve Suriye'den (sekizi Suriyeli olmak üzere) toplam on dört katılımcıyla fenomenolojik bir araştırma yürütülmüş olup; araştırmacı, katılımcının gizliliğini korumak için kodlar kullanmıştır. Katılımcıların sekizi kadın ve altısı erkek olup, yaş ortalamaları yaklaşık kırk iki bulunmuştur. Maksimum çeşitlilik sağlamak amacıyla farklı örneklem grubundan kişiler seçilerek olaylara geniş açıdan bakılmaya çalışılmış böylece farklı kültürlerde yaşayan bireylerin deneyimlerini daha iyi anlamamıza imkân sağlanmıştır.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Fenomonolojik araştırmada, nitel araştırmada olduğu gibi veriler gözlem, görüşme ve doküman analizi metotlarıyla toplanmaktadır (Creswell, 2017). Bu araştırmada bilgi toplayabilmek için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Formun oluşturulması aşamasında öncelikle kapsamlı bir alanyazın taraması yapılmış ve bu kapsamda kavramsal çerçeve belirlenmiştir. Araştırmanın çerçevesi belirlendikten sonra görüşme formları oluşturulmuştur. Ardından araştırmacılar tarafından pilot çalışma için iki tane göçmenle ön görüşmeler gerçekleştirilmiş ve hazırlanan soruların ne anlama geldiğini belirlemek için bir taslak oluşturulmuştur. Görüşmeler 15-20 dakika kadar sürmüş olup, göçmenlerin dışlanmışlıkla ilgili karşılaştıkları zorluklar ve bunlarla başa çıkma deneyimlerine ilişkin görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Daha sonra taslak görüşme formu hazırlanmış ve taslak formu biri eğitim bilimleri bölümünden diğeri ise nitel araştırma çalışmaları yapmış alanında uzman öğretim üyesinin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen düzeltme önerileri sonrasında görüşme formuna son hali verilmiştir. Bu şekilde dört sorudan oluşan formun nihai haline ulaşılmıştır. Oluşturulan sorulara sonda görüşme soruları eklenerek, göç eden insanların göçmenlik deneyimleri kapsamlı bir şekilde incelenecek şekilde tasarlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma nitel analiz yöntemlerinden olan içerik yöntemi ile analiz edilmiştir. Çünkü bütün nitel analizler içerik analizidir. Bu tür analizlerde kullanılan sözcüklerini sıklığı yapılan görüşmeler, tutulan notlar bu yöntemle analiz edilir (Merriam, 2023). Betimsel analizler ortamının daha iyi yorumlanmasını ve genel ifadeleri ortaya çıkarmak için kullanılan bir yöntemdir. Böylece kodlar ve kategoriler daha mantıklı şekilde düzenlenmiş olacaktır (Bogdan ve Biklen, 2022). Oluşturulan ses kayıtları, eğitim yönetimi ve matematik eğitimi alanlarında uzman iki eğitimci tarafından tutarlılıkları incelenerek gerekli onaylar alınmıştır. Kodların önemli ifadeleri metin araştırması teknikleri kullanılarak belirlenmiş, ortak ifadeler anahtar kelime gruplarına

göre ayrılmış ve ne sıklıkla tekrarlandıkları hesaplanarak frekansları ortaya konmuştur (Moustakas, 1994). Son olarak araştırma soruları kod ve kategoriler teması altında yorumlanmıştır.

2.5. Geçerlik-Güvenirlik Çalışmaları

Bu çalışmada geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına başlamadan önce, araştırmaya katılacak kişilere önceden bilgiler verilmiş ve görüşmenin gerçekleştirilmesi için sözleşilmiştir. Görüşmeler yüz yüze olacak şekilde katılımcıların rahat ve sorulan sorulara içtenlikle cevap verebilmeleri için kendilerini rahat hissedebilecekleri ortamlar seçilmiştir. Bu ortamların fiziki özellikleri gözlemlenerek kişilerin kendilerini rahat hissedip hissetmedikleri değerlendirilmiştir. Verilerin analizi başlamadan önce, katılımcıların gizliliğini korumak amacıyla, her katılımcıya "katılımcı 1, katılımcı 2, katılımcı 3, ..." şeklinde kodlar verilmiştir. Bu şekilde kişisel bilgilerin gizliliği sağlanmıştır. Görüşmeler, ses kayıt cihazları kullanılarak kaydedilmiş ve daha sonra bu kayıtlar yazılı ortama aktarılmıştır. Bu işlem, verilerin analizi için hazır hale getirilmesini sağlamıştır. Katılımcı görüşmeleri sırasında açık uçlu sorularla aktarılan ifadenin doğruluğu değerlendirilmiş, katılımcıların izni doğrultusunda elde edilen veriler analiz süreci sonrasında kendileriyle paylaşılmış; verilerin doğruluğu ve yorumların uygunluğu konusunda onayları alınmıştır.

Araştırmada nitel veri analizi kapsamında tümevarımsal (indüktif) bir yaklaşım benimsenmiş ve veriler önceden belirlenmiş kuramsal yapılardan bağımsız olarak, doğrudan katılımcı ifadelerine dayalı şekilde analiz edilmiştir. Veriler defalarca okunarak anlamlı örüntüler tespit edilmiş; bu örüntülerden kodlar türetilmiş ve içerik benzerliklerine göre temalar oluşturulmuştur. Çünkü katılımcıların görüşleri kullandıkları ifadelerde saklıdır (Bogdan ve Biklen, 2022; Creswell, 2023). Tematik analiz sürecinde Braun ve Clarke'ın (2006) adımlarından yararlanılmış, kodlama sürecinin güvenilirliği ve sistematikliği ise Miles ve Huberman'ın (2014) önerdiği ilkelere göre yürütülmüştür. Kodlama güvenilirliği, "Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)" formülüyle hesaplanmış ve yaklaşık 0,84 olarak bulunmuştur. Miles ve Huberman'a (2014) göre 0,70 üzerindeki kodlamalar güvenilir olarak kabul edilmektedir. Ayrıca kodlayıcılar arası tutarlılığın daha güçlü bir göstergesi olarak Cohen's Kappa katsayısı hesaplanmıştır. İki bağımsız kodlayıcı tarafından yapılan analizlerin karşılaştırılması sonucunda Kappa değeri 0,69 olarak bulunmuştur. Bu değer, Landis ve Koch'un (1977) sınıflandırmasına göre "iyi uyum" anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda, oluşturulan tema ve kodların yalnızca nitel örüntülere dayalı olmadığı, aynı zamanda istatistiksel güvenilirlik ölçütleriyle de desteklendiğini göstermiştir. Çalışma, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 02.04.2024 tarihli ve 2024/158 sayılı etik kurul onayı ile yürütülmüştür. Bu etik kurul onayı, araştırmanın etik kurallara uygun bir şekilde gerçekleştirildiğini garanti altına almıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında ise görüşmelerde elde edilen verilerin içerik analizine tabi tutulmasıyla elde edilen bulgular sunulacaktır. İstanbul ili Esenyurt ilçesinde bulunan göçmenlerin örgütsel dışlanmışlıkları üzerine yapılan bu araştırmanın bulguları, dört ana tema ve bu temalar altında toplanan kategorilerden elde edilen kodların analizleri ile anlamlı hale getirilmiştir. Araştırmanın ilk sorusu katılımcıların göçmenlik deneyimine yönelik görüşleri ana teması altında "göçmenlik sebebi, göçmenlik duygusuyla başa çıkma ve göçmenliğin etkileri" kategorileri belirlenerek açıklanmıştır. Elde edilen bilgiler Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Göçmenlik Deneyimine Yönelik Görüşleri

Ana Tema	Kategori	Kod	F
Katılımcıların Göçmenlik Deneyimine Yönelik Görüşleri	Göçmenlik Sebebi	Savaş	10
		Ekonomi	3
		Özgürlük	3
		İnanç	3
	Göçmenlik Duygusuyla Başa Çıkma	Kültürü ve dili anlamak	5
	Göçmenliğin Etkileri	Yenilik ve tuhafılık	2
		Karmaşıklık	3

Araştırmadaki katılımcıların göçmenlik sebebi kategorisi altında en çok savaş (f=10), ekonomik koşullar (f=3), özgürlük (f=3) ve inanç (f=3) kodlarında yoğunlaştıkları görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğu savaş deneyimi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Savaş ile ilgili olarak; K₃ “...Ülke, yoğun bombardımanlara maruz kaldı ve savaş koşulları her geçen gün daha da zorlaştı. Aileler de dâhil olmak üzere insanlar zorla askere alınarak savaşa katılmaya mecbur bırakıldı. Dayanacak gücümüz kalmadı ve göç etmek mecbur kaldık” şeklinde görüş belirtmiştir.

K₄ ise “...Göç, beni olumsuz etkiledi; bütün hayatımı, akrabalarımı, evimi ve işimi geride bırakıp kaçtım” diye belirtmiştir.

Katılımcıların göç sebeplerinden olan ekonomi konusunda ise K₂ “... Ekonomik imkânsızlıklar ve iş hayatındaki başarısızlıklar, beni göç etmeye ve anavatanımdan ayrılmaya mecbur bıraktı” şeklinde görüş belirtmiştir.

Katılımcıların göç sebeplerinden olan özgürlük konusunda ise K₅ “...Artık baskıcı rejimin gölgesinde yaşamak zorunda kalmadan, özgürce var olma ve kendi hayatımı kurma imkânına sahibim” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların göç sebeplerinden olan inanç konusunda ise; K₂ “...Muhafazakâr ailemin inanç ve değer yargılarıyla kendi inançlarım ve yaşam tarzım arasındaki derin uçurum” şeklinde görüş bildirmiştir.

Araştırmadaki katılımcıların göçmenlik duygusuyla başa çıkma kategorisinde kültür ve dili anlamak kodunda birleştikleri görülmüştür. Katılımcıların kültür ve dili anlama konusunda K₁ “...Okula başladığımda sözlü sınavında Türkçeyi tam olarak bilemediğim için Makedonca söyledim ve bütün sınıf bana güldü” şeklinde görüş bildirmiştir.

Araştırmadaki katılımcıların göçmenliğin etkileri kategorisinde oluşturulan yenilik ve tuhaflık kodunu K₃ “... “Yeni bir ülkeye taşınmak sadece coğrafi bir yer değiştirme değildir; aynı zamanda yeni bir kültüre alışmak, farklı bakış açıları kazanmak ve tamamen yeni bir yaşam tarzını benimsemek çok garip geldi. Bu deneyim kişisel gelişiminize büyük katkı sağladı ve yeni pek çok beceri kazandırdı” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların göçmenliğin etkisi olan karmaşıklık konusunda K₄ “... Son zamanlarda, yoğun bir korku ve dengesizlik hissiyle boğuşuyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcıların göçmenliğin etkisi olan olumsuz etki konusunda ise K₆ “... Göçmen kimliğim nedeni ile çalışma ve öğrenme fırsatı bulmak zor” şeklinde görüş bildirmiştir.

K₇ ise “... Sığınmacı kimliğin yoksa sağlık hizmeti alman zor” şeklinde ifade etmiştir.

Araştırmanın ikinci sorusu katılımcıların göçmen olarak kendilerine toplumun bakış açısıyla ilgili görüşleri ana teması altında, “iş ortamı, sosyal ortam ve yasal ortam” kategorileri belirlenerek açıklanmıştır. Elde edilen bilgiler Tablo 3’de sunulmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların göçmen olarak kendilerine toplumun bakış açısıyla ilgili görüşleri

Ana Tema	Kategori	Kod	F
Katılımcıların göçmen olarak kendilerine toplumun bakış açısıyla ilgili görüşleri	İş ortamı	Kıskançlık ve fırsat eşitliği	6
	Sosyal ortam	Dışlanmışlık	7
		Yabancılaşma	8
	Yasal ortam	Kurallara uymak	13

Araştırmadaki katılımcıların yasal ortam kategorisi altında kurallara uymak (f=13) kodunda yoğunlaştıkları görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğu kurallara deneyimi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yasal ortam olarak kurallara uymak konusunda ise; K₁₂ “... Farklı bir ülkeye göç etmek karmaşık ve zaman alıcı birtakım resmi işlemlerle doludur. Bu kadar çok işlemin gerekliliğini sorgulasam da bunların göçmenlerin haklarını korumada ve

onlara adil davranılmasını sağlamada gerekli olduğunu anlıyorum. Yasalara uymak ve gerekli belgeleri sunmak, yasal statü kazanmak ve toplumda güven içinde yaşamak için çok önemlidir” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların sosyal ortam olarak dışlanmışlık konusunda ise; K₉ “... İlkokula giden çocuğum sınıf öğretmeni tarafından dışlanma ve yalnızlaştırmaya maruz bırakıldı. Bu durum çocuğumun okuldaki gelişimini ve sosyal ilişkilerini olumsuz etkiledi” şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcıların sosyal ortam olarak yabancılaşma konusunda ise; K₁₁ “... Türkiye’ye ilk geldiğimizde bizler sadece göçmen olarak algılandık ancak Türkiye’de kalma süremiz uzadıkça bu algı ırkçılığa dönüştü ve bizlere artık yabancı gözü ile bakmaya başlandı” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların iş ortamında yer alan kıskançlık ve fırsat eşitliği konusunda ise; K₃ “... İş yerinde çalışmaya gittiğimizde bizi rakip olarak görüyorlar, düşük ücret veriyorlar ya da haklarımızı tam olarak alamıyoruz” şeklinde ifade etmiştir.

Araştırmanın üçüncü sorusu katılımcıların göçmen olarak Türkiye’de bulunmaya yönelik duyguları ana teması altında “insan davranışları” kategorisi ile açıklanmıştır. Elde edilen bilgiler Tablo 4’te sunulmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Göçmen Olarak Türkiye’de Bulunmaya Yönelik Duyguları ile İlgili Görüşleri

Ana Tema	Kategori	Kod	F
Katılımcıların göçmen olarak Türkiye’de bulunmaya yönelik duyguları ile ilgili görüşleri	İnsan Davranışları	Güven	4
		İrkçılık	9
		Misafirperverlik	10

Araştırmadaki katılımcıların insan davranışları ile ilgili görüşleri ana teması en çok misafirperverlik (f=10), ırkçılık (f=9) ve güven (f=4) kodlarında yoğunlaştıkları görülmüştür. Katılımcıların çoğunun misafirperverlik duygusunda birleştikleri görülmüştür. Misafirperverlik ile ilgili olarak K₃ “... Misafirperverlik ve ev sahipliği Türk toplumunun geleneklerinin bir parçasıdır. Sahip olduğumuz ortak gelenek ve görenekler benim sığınmacı sürecime alışmama katkıda bulundu” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların ırkçılık konusunda ise K₁₁ “... Göçmen olarak bulunduğunuz ülke halkının yaşadıkları yerleri gezmek için bir yere (markete, denize ve tatil yerlerine) gittiğimizde bize nefret ve kötü gözlerle bakarak insan değiliz muamelesi yapıyorlar” şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcıların güven konusunda ise K₁₀ “... Hissettiğim en huzurlu duygu iyi olan insanların var olmasıdır. Bunu da çocuklarımdan biri hastalandığında, diğer çocuğumu yaşadığımız sitedeki komşulardan birine bırakmışım ve hiç korkmamışım” şeklinde ifade etmiştir.

Araştırmanın dördüncü sorusunda katılımcıların gelecek planlamalarına yönelik görüşleri ana teması adı altında “geri dönme ve ülkede kalma” kategorisi ile açıklanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5’te sunulmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Gelecek Planlamalarına Yönelik Görüşleri

Ana Tema	Kategori	Kod	F
Katılımcıların gelecek planlamalarına yönelik görüşleri	Geri dönme	Ülke ve toplum	6
		Ülkede kalma	3
		Ailesel nedenler (iş, eş ve çocuklar) Toplumsal hayat	4

Araştırmadaki katılımcıların geri dönme kategorisi altında ülke ve toplum (f=6) kodunda yoğunlaştığı görülmüştür. Ülke ve toplumla ilgili olarak; K₁₀ “... Keşke ülkemize dönebilsek ama savaş ve olumsuz şartlardan dolayı ülkemize dönemiyoruz.” Şeklinde görüş bildirmiştir.

K₁₂ “... Türkiye’de kalmayı düşünmüyorum, umarım ülkem benim için daha iyi bir duruma gelir. İnsan haklarına saygılı ve ırkçılığın yoğun şekilde yaşanmadığı bir ülkeye giderim” şeklinde ifade etmiştir.

Araştırmadaki katılımcıların ülkede kalma kategorisi altında toplumsal hayat (f=4) ve ailesel nedenler (f=3) kodunun ön plana çıktığı görülmüştür. Ailesel nedenler konusu ile ilgili olarak; K₃ “... Türkiye’de kalırsam aileme daha iyi bir yaşam, onlara yeni fırsatlar sunmak ve çocuklarım için iyi bir eğitim almalarını sağlamak” şeklinde ifade etmiştir.

Toplumsal hayat konusu ile ilgili olarak; K₉ “... Türkçe dilini daha fazla geliştirmek, kültürlerini anlamak ve böylece Türk toplumuna uyum sağlamak” şeklinde görüş bildirmiştir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, İstanbul ili Esenyurt ilçesinde yaşayan göçmenlerin örgütsel dışlanma deneyimlerini nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yaklaşım doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla incelenmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular, göçmen bireylerin sadece iş hayatında değil, sosyal çevrelerinde ve yasal süreçlerde de dışlanma ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını ortaya koymaktadır. Katılımcıların yaşadıkları tecrübeler, dışlanmanın çok boyutlu bir sosyal olgu olduğunu ve göçmenlerin gündelik hayatlarında hem kişilerarası hem de doğrudan ayrımcılıkla karşı karşıya kaldıklarını göstermektedir. Bu durum, çalışmanın teorik temelini oluşturan Williams'ın (2007) Sosyal Dışlanma Teorisi çerçevesinde değerlendirildiğinde, göçmenlerin mensubiyet, hakimiyet, benlik saygısı ve var olmanın anlam kazanması gibi temel ruhsal ihtiyaçlarının sistematik olarak tehdit altında olduğunu göstermektedir. Örneğin, Quan vd. (2024) tarafından yapılan bir çalışma, toplumdan dışlanmanın yalnızca bireylerin ruh sağlığına zarar vermekle kalmadığını, aynı zamanda saldırgan davranışlara da zemin hazırladığını ortaya koymuştur.

Araştırma sonucunda göç nedeni, katılımcılar için en öne çıkan kategori olarak göze çarpmaktadır. Bilhassa “savaş” kodu katılımcılar için en önemli göç sebebi olarak tespit edilmiştir. Bu bulgu, Topgül'ün (2016) çalışmasıyla da uyumludur. Topgül'ün araştırması da savaşların göçmenlik üzerindeki en büyük dışlanma nedeni olduğunu göstermiştir. Aynı şekilde Özgür ve Alahmad (2024) savaş nedeni ile gelen göçmenlerin baskın grup tarafından dışlandığını ortaya koymuştur. Konuyla ilgili olarak Li (2018), günümüzde göçmenlerin maruz kaldığı dışlanmayı "soğuk şiddet" olarak nitelendirmektedir. Öte yandan Rybchak vd. (2024) ise Rusya- Ukrayna savaşı ile milyonlarca Ukrayna vatandaşı Avrupa'ya göç etmek zorunda kaldıklarından dolayı temel yaşam maddelerini karşılayamamalarından dolayı ciddi derecede dışlanma yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu tespitlere göre, azami olarak hayatlarını idame ettiremeyen göçmenler, dışlanmanın yarattığı acıyı en yoğun şekilde yaşamaktadırlar. Ortaya çıkan bu sonuç, savaşın göçmenler üzerindeki derin etkilerini ve göç sürecinin arkasındaki temel motivasyon kaynağı olduğunu ortaya koymuş olabilir.

Araştırma kapsamında sosyal ortam, katılımcılar için öne çıkan bir kategori olarak belirlenmiştir. Bilhassa “yabancılaşma” kodu katılımcıların bulundukları topluluktan ayrıştıklarını göstermektedir. Bu bulgu, Kucur ve Bayram'ın (2023) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Kucur ve Bayram, çalışmalarında göçmenlerin kendilerinden farklı bir kültür içerisinde var olma çabası gösterirken yabancılaştıklarını belirtmiştir. Benzer şekilde, Tsai ve Ghahari (2023), Kanada'da bulunan göçmenlerin yerli halka göre sağlık hizmeti almalarında yaşanan sorunlar nedeniyle kendilerini ötekileştirdiklerini ifade etmiştir. Raihan vd. (2023) nitelikli göçmenler, Kanada doğumlu meslektaşlarıyla benzer beceri ve yeterliliklere sahip olmalarına rağmen, çalışmak istedikleri işleri edinmede eşitsizliklerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, ruh sağlığı problemlerine, sosyal izolasyona, dışlanmışlıklara ve düşük özgüvene yol açmaktadır. Göçmenlerin uyum sürecindeki zorlukların neden olduğu bireysel, toplumsal ve kültürel etkileri ile aidiyet duygusunun bu olumsuz etkileri hafifletme potansiyelini ortaya koyan bulgular sunulmuştur. Ancak Carillo vd.,'nin (2023) yaptıkları çalışmada göçmenlerin kendilerini ev sahibi olarak görmelerinin yabancılaşmayı azalttığını belirtmişlerdir.

Araştırmanın sonunda katılımcıların “Türkiye’de bulunmaya yönelik duyguları”nın “insan davranışları” kategorisiyle yakından ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, “İrkçilik ve Misafirperverlik” algıları, Türkiye’de bulunma deneyimlerini en çok etkileyen faktörler olarak öne çıkmaktadır. Bu iki duygu birbirine zıt gibi görünse de Türkiye’ye ilk geldiklerinde karşılaştıkları misafirperverlik, göçmenlere sıcak bir karşılama ve kabul görme hissi vererek uyumlarını ve aidiyet duygularını güçlendirmektedir. Ancak Türkiye’de kaldıkları süre arttıkça misafirperverlik yerini ırkçılığa bırakabilmektedir. Bu durum göçmenlerin kendilerini yabancılaşmış ve dışlanmış hissetmelerine neden olarak toplumsal katılımlarını ve gündelik yaşamlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Zira, Berg (2025) göçmenlerin kendilerini ne ev sahibi topluma ne de geldikleri

ülkeye ait hissetmediklerini, bunun da arada kalmışlık duygusunu güçlendirdiğini ve sosyal bütünleşmenin önünde engel teşkil ettiğini belirtmiştir. Ünal (2014) tarafından yapılan benzer bir çalışmada, misafirperverliğe yalnızca belirli bir düzeye kadar müsamaha gösterilebildiği, ancak göç edilen ülkede kalış süresi arttıkça ırkçılığın da arttığı tespit edilmiştir. Yücel vd., (2024) çalışmalarında ortaya koydukları etnik ayrımcılığın örgütsel bağlılık ve benlik saygısı üzerindeki etkilerine ilişkin bulguları ile de örtüşmektedir. Ayrıca, Keskin ve Kömür (2023) göçmen kadın ve çocuklara gösterilen misafirperverliğin genç göçmen erkeklere gösterilmediğini ve bu grubun ötekileştirilerek ırkçılığa maruz bırakıldığını ortaya koymuştur. Yine Kalaycı ve Göç (2023) Çankırı'da, yerel Türk komşularının, yabancı öğrencilere yemek ve diğer yardımlarda bulundukları, ancak bu öğrencilerin öğrenci statüsünde olmaları nedeniyle fazla ırkçılığa maruz kalmadıklarını göstermiştir.

Araştırmanın diğer bir sonucunda ise “göçmenlerin gelecek planlarına bakıldığında” katılımcıların geri dönme ve ülkede kalma kategorisi altında cevap verdikleri, ülke ve toplum kodunda yoğunlaştıkları görülmüştür. Kanada’da yaşanan nüfusun yerine göçmenlerin alması ile ülkede kalma durumlarının arttığı izlenmiştir. Bu açığı Afrikalı göçmenler doldurmaktadır ve Kanada hükümeti bu göçmenlik durumunu ve uyum sürecini en iyi şekilde idare eden ülkelerin başında gelmektedir. Kısaca uyum sürecini başarı ile tamamlayan göçmenlerin ülkede kalma şansı elde ettikleri görülmüştür (Kyeremeh vd., 2021). Göçmen çalışanları genelde güvencesiz ve kötü çalışma koşullarından şikâyet ettikleri ve kötü davranışlara maruz kaldıkları belirlenmiştir. Göçmen olarak yeni gelen göçmenlerin tehlikeli ve güvencesiz işlerde çalıştıkları anlaşılmış ve bu duruma neden olan olgunun ise bir daha iş bulamamak ve iş kaybederek yok olma korkusu yaşamaları yatmaktadır. Yeni gelen göçmenlerin ülkede kalmak için ellerinden geleni yaptıkları belirlenmiştir (Kosny vd., 2020). Ayrıca ülkede kalmak ve gitmek arasında yapılan bir diğer çalışmada savaş ortamı bittiğinde ülkesine dönmek isteyenlerin olduğu; ekonomik olarak iyi durumda olmayan göçmenlerin ülkede kalmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Müller-Funk ve Fransen, 2023). Bu tespitler, kendilerine yeni bir gelecek inşa etme arzusundaki göçmenlerin sosyokültürel, ekonomik ve siyasi uyum yoluyla hem bulundukları hem de göç ettikleri toplumların bir parçası haline gelmeye çalıştıklarını göstermektedir.

Göçmenler, hayatlarını sürdürebilmek ve daha güvenli bir gelecek inşa etmek için ülkelerinden ayrılmaktadır. Bu temel anlayışla hareket edildiğinde araştırma, göçmenlerin deneyimlerinin, karşılaştıkları zorlukların ve beklentilerinin anlaşılması noktasında önemli veriler içermektedir. Göçmenlik sürecinde karşılaşılan güçlüklerle ilişkin temel nedenin savaş olduğu anlaşılmaktadır. Göçmenlik duygusuyla nasıl baş etkilerine bakıldığında ise kültür ve dili anlamamanın en büyük etken olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca araştırmanın diğer en önemli sonuçlarından biri de göç edenler uygun şartlar oluştuğunda ülkelerine dönmek istedikleri ve Türklerin misafirperverliklerinden memnun oldukları görülmektedir. Göçe neden olan olaylar arasında ekonomik nedenler, siyasi veya güvenlik sorunları, ailevi nedenler ve eğitim ya da kariyer olanakları öne çıkmaktadır. Göçmenlerin Türkiye’de etkileşimde bulundukları kişilerin bakış açıları ise çeşitli önyargı ve basmakalıp düşüncelerden tutun da destek ve dayanışmaya, ayrımcılık ve dışlanmadan uyum ve kabullenmeye kadar çeşitlilik göstermektedir. Türkiye’de olmak göçmenler için minnettarlık ve şükran, yabancılaşma ve yalnızlık, umut ve gelecek beklentisi, endişe ve belirsizlik gibi çeşitli duygusal etkiler yaratmaktadır. Geleceğe yönelik planlar kalıcı yerleşim, geri dönüş planları, başka ülkelere göç, eğitim ve kişisel gelişim hedefleri arasında değişmektedir. Bu bulgular, Sosyal Dışlanma Teorisi kapsamında ele alındığında, göçmenlerin yaşadığı dışlanmanın sadece yüzeysel sosyal ilişkilerle sınırlı kalmadığını; bunun aynı zamanda mensubiyet, bağımsızlık ve önemsenme gibi temel ruhsal ihtiyaçları da derinden etkileyen çok boyutlu bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmanın İstanbul ilinde Esenyurt ilçesindeki belli göçmenlerle sınırlı olması, belirli bir zaman diliminde gerçekleştirilmesi, sosyoekonomik statü, eğitim düzeyi ve cinsiyet gibi faktörleri göz ardı etmesi ve karma yöntem kullanmaması bulgularının genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Ayrıca, katılımcı sayısının az olması ve katılımcıların sorulan sorulara cevap verirken duydukları korku, bu çalışmanın önemli sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Gelecekteki araştırmalar, farklı göçmen gruplarını kapsayacak şekilde daha temsili örnekler kullanmalı, çeşitli veri toplama yöntemleriyle göçmenlerin deneyimlerini ve bakış açılarını anlamalı, uyum süreçlerini incelemeli, farklı ülkelerdeki göçmen deneyimlerini karşılaştırmalı, zaman içindeki deneyim ve beklentileri inceleyen uzunlamasına araştırmalar yapmalı ve sosyoekonomik statü, eğitim düzeyi ve cinsiyet gibi faktörlerin göçmen deneyimlerini nasıl etkilediğini ele almalıdır. Toplumda farkındalık oluşturularak göçmenlere yönelik önyargıların giderilmesini sağlanmalı ve dışlanmayı önleyici politikalardan ekonomik

olarak değil daha çok göçmenlerin sosyokültürel alanları kapsayacak şekilde olması yönünde değerlendirilmelidir. Ayrıca göçmenlerin istihdam konuları ve çalışma şartları düzenlenerek toplumsal uyum sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Akın, Ö., & Reyhanlioğlu, M. (2022). Her Göç Eden Girişimci Göçmen Girişimci midir? Bir Tipoloji Önerisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(3), 1–31.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Baytar, İ. (2022). Afganistanlı mültecilerin İran'a göç etmesinin nedenleri ve sonuçları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 1105–1118. <https://doi.org/10.18506/anemon.1125395>
- Berg, M. (2025). Refugee Integration in Germany: The Interplay of Othering, Digital Exclusion, and Identity Negotiation. *Journal of International Migration and Integration*, 26, 235-254. <https://doi.org/10.1007/s12134-025-01238-0>
- Bogdan, R. C. ve Bıklen, S.N. (2022). Eğitimde nitel araştırma: Teori ve metodlara giriş (1.bs.). (Çev. Balcı, S ve Ahi, B.). Ankara: Pagem Akademi.
- Brance, K., Chatzimpyros, V., & Bentall, R. P. (2024). Social identity, mental health and the experience of migration. *British Journal of Social Psychology*. <https://doi.org/10.1111/bjso.12745>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101
- Carillo, M.R., Lombardo, V. & Venittelli, T. Social identity and labor market outcomes of immigrants. *J Popul Econ*, 36, 69–113 (2023).
- Cheng, L., Im, G. H., Doe, C., & Douglas, S. R. (2021). Identifying English language use and communication challenges facing “entry-level” workplace immigrants in Canada. *Journal of International Migration and Integration*, 22, 865-886.
- Choi, Y. (2021). Workplace ostracism and work-to-family conflict among female employees: moderating role of perceived organisational support. *International Journal of Organizational Analysis*, 29(2), 436–449.
- Crawford, J., Kapisavanhu, N., Moore, J., Crawford, C., & Lundy, T. (2023). A Critical Review of Social Exclusion and Inclusion among Immigrant and Refugee Women. *Advances in Public Health*, 2023(1), 8889358.
- Creswell, J. W. (2017). Araştırma Deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımı (3.bs.). (Çev. Demir, S. B.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W. (2023). Nitel araştırmalar için 30 temel beceri (3.bs.). (Çev. Özcan, H.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çağırkan, B. (2024). Dijital Çağda Göçmenlerin Sosyal Uyum Süreci: Yeni Medyanın Gücü ve Eşitsizliklerin Derinleşmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(4), 450-464.
- Çam, Ş. S. (2023). Fenomenolojik bakış açısıyla başarı ve motivasyon temalı film analizlerinin mesleki gelişime katkısı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 612-640.
- Çataklı, İ., & Taşdoğan, C. (2024). Suriyeli Göçü ve Türkiye'nin Sığınmacılara Yönelik Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 233–260.
- Çoksan, S., Erdugan, C., & Öner Özkan, B. (2023). Ortak Öteki Suriyeli: Sosyal Kimlik ve Gerçekçi Çatışma Bağlamında Suriyeli Mülteci Temsili. *Türk Psikoloji Dergisi*, 38(92), 103–123.
- Çoltu, S., & Öztürk, S. (2018). Suriyeli mültecilerin Türkiye ekonomisine etkileri. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*,

7(13), 188–198.

- Daura Sa'ıd Garba, U. (2023). *Effects of workplace ostracism on withdrawal behaviours, antagonistic work behaviour, and well-being: Mediated by perceived organisational support* (Dissertation thesis), Yıldırım Beyazıt University, Ankara
- Ferris, D. L., Chen, M., & Lim, S. (2017). Comparing and contrasting workplace ostracism and incivility. In *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4, 315–338.
- Floris, G. (2024). The Invisible Social Class: Relational Equality and Extreme Social Exclusion. *Political Studies*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/00323217241286789>
- Ghio, D., Bratti, M., & Bignami, S. (2023). Linguistic Barriers to Immigrants' Labor Market Integration in Italy. *International Migration Review*, 57(1), 357-394.
- Güler, H. (2020). Afganlı göçmenlerin göç süreçleri ve işçilik deneyimleri: Uşak ili örneği. *Çalışma ve Toplum*, 3(66), 1461–1482.
- Görgüt, İ., & Köylü, D. (2023). Masa tenisi branş'ına karşı ebeveynlerin bakış açısı. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 293-314.
- Jiang, S., Jiang, C., Wang, L., & Dong, L. (2023). Effect of ostracism on internalizing and externalizing problems of Chinese migrant children: exploring the mediating role of marginalization. *Current Psychology*, 42(35), 31333–31341.
- Kalaycı, H., & Göç, E. (2023). Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunlarına Sosyolojik Bir Bakış: Çankırı Örneği. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34, 69-94.
- Kaya Tilbe, F., & Tilbe, A. (2023). Fransa'daki Afrikalı göçmenlerde sosyal dışlanma ve göçmen hareketi: Athena filmi bağlamında bir inceleme. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 885–899.
- Keskin, S., & Kömür, G. (2023). Türkiye'ye yönelik genç erkek yoğunluklu Afgan göç dalgasının ırkçı söylemler üzerindeki etkisi. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(38), 32-53.
- Kiramba, L. K., & Oloo, J. A. (2023). "It's OK. She Doesn't Even Speak English": Narratives of Language, Culture, and Identity Negotiation by Immigrant High School Students. *Urban Education*, 58(3), 398-426.
- Korkmaz Yaylagül, N., & Aslan, M. (2020). Yaşlılık, mültecilik ve sosyal dışlanma: suriyeli yaşlı mültecilerin deneyimleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt*, 29(4), 406–422.
- Kosny, A., Yanar, B., Begum, M., Al-Khooly, D., Premji, S., Lay, M. A., & Smith, P. M. (2020). Safe employment integration of recent immigrants and refugees. *Journal of International Migration and Integration*, 21, 807-827.
- Kucur, F., & Bayram, M. N. (2023). Göçmenlerle çalışan sivil toplum kuruluşları yetkililerin saha gözlemleri: İstanbul ve Şanlıurfa örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 276-300.
- Kurt, A. A. (Ed.). (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (1.bs.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Kyeremeh, E., Arku, G., Mkandawire, P., Cleave, E., & Yusuf, I. (2021). What is success? Examining the concept of successful integration among African immigrants in Canada. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 47(3), 649–667.
- Landis, J. R. ve Koch, G. G. (1977). "The measurement of observer agreement for categorical data". *Biometrics*, 33(1), 159-174.
- Lauracio Ticona, T., Coyla Zela, M. A., Ramos Rojas, J. T., Morales Rocha, J. L., Serruto Medina, G. & Vargas Torres, N. I. (2024). Social exclusion, corruption, recall of authorities, inequality and fiscal centralization: Inducers of social conflict in Peru (2016–2023). *Frontiers in Sociology*, 9, 1419737. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2024.1419737>
- Li, G. (2018). *Workplace Ostracism, Emotional Labor, Nurse-Patient Relationship and Turnover Intention: A Process Model of Workplace Ostracism and Its Consequence in Nursing Professional* (Order No. 27974815). Available

from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2401402731). <https://www.proquest.com/dissertations-theses/workplace-ostracism-emotional-labor-nurse-patient/docview/2401402731/se-2>

- Merriam, S. B. (2023). Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3.bs.). (Çev. Turan, S.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2014). Nitel veri analizi: Genişletilmiş bir kaynak kitabı (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev.). Pegem Akademi.
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological research methods*. London: Sage.
- Müller-Funk, L., & Fransen, S. (2023). "I Will Return Strong": The Role of Life Aspirations in Refugees' Return Aspirations. *International Migration Review*, 57(4), 1739-1770.
- Nakay, E., & Keleş Tayşir, N. (2024). Intergroup discrimination towards migrants and refugees in labor market hiring decisions. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(50), 1984–2010.
- Obinna, D. N. (2023). Alone in a crowd: Indigenous migrants and language barriers in American immigration. *Race and Justice*, 13(4), 488-505.
- Özdemir, E. (2018). Suriyeli Mültecilerin Türkiye'deki Algıları. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 16(1), 116–136.
- Özgür, E. M., & Alahmad, A. (2024). Zorunlu göçmenler ve entegrasyon: "Suriyelilerin topluma adapte olabilmesi için bu ülkedeki hukuki statüsü değiştirilmeli". *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 22(1), 71-102.
- Pandey, M., Maina, R. G., Amoyaw, J., Li, Y., Kamrul, R., Michaels, C. R., & Maroof, R. (2021). Impacts of English language proficiency on healthcare access, use, and outcomes among immigrants: a qualitative study. *BMC Health Services Research*, 21(741), 1-13.
- Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Quan, F., Zhou, J., Gou, Y., Gui, M., Wang, L., & Zhang, S. (2024). The mediating role of hostile attribution bias in social exclusion affecting aggressive behavior. *Aggressive Behavior*, 50(4), e22169
- Raihan, M. M., Chowdhury, N., & Turin, T. C. (2023). Low job market integration of skilled immigrants in Canada: the implication for social integration and mental well-being. *Societies*, 13(3), 75.
- Rybachak, V., Verniuk, N., Novak, I., & Fernos, Y. (2024). Study of the Impact of War Migration of the Population on the Ukrainian and European Labour Market. *Folia Oeconomica Stetinensia*, 24(1), 163-181.
- Shao, L., Yu, G., Li, S., Pan, X., & Zhang, D. (2023). Ostracism and prosocial behavior of migrants: Life history theory perspective. *Current Psychology*, 42(25), 21462–21469.
- Topgül, S. (2016). Sosyal dışlanma ve göç: mülteci işçiler örneği. *Sosyoloji Dergisi*, 33, 269-289.
- Tsai, P. L., & Ghahari, S. (2023). Immigrants' experience of health care access in Canada: A recent scoping review. *Journal of Immigrant and Minority Health*, 25(3), 712-727.
- Ünal, S. (2014). Türkiye'nin beklenmedik konukları: "Öteki" bağlamında yabancı göçmen ve mülteci deneyimi. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(3).65-89.
- Williams, KD (2007). Ostracism. *Annu. Rev. Psychol.* 58, 425-452.
- Xiao, M. (2021). Chinese international graduate students at Canadian universities: language barriers, cultural identities and perceived problems of engagement. *International Journal of Inclusive Education*, 28(5), 491–508.
- Yücel, İ., Gomes, D. R., Ribeiro, N., & Özlok, K. K. (2024). The Mediating Role of Self-Esteem in the Relationship Between Perceived Ethnic Discrimination and Continuance Commitment of Migrant Workers. *Psychological Reports*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/00332941241226686>